

CONSELL GENERAL

PRINCIPAT D'ANDORRA

Grup mixt

COMUNICAT DE PREMSA

EL GRUP PARLAMENTARI MIXT HA PRESENTAT DOTZE ESMENES A LA PROPOSICIÓ DE LLEI DE DA EN QUE S'ESTABLEIXEN MESURES CONTRA LA MOROSITAT

Les esmenes intenten afavorir als petits empresaris i als professionals que, paradoxalment, podrien esdevenir víctimes de la llei

Tot i haver votat la presa en consideració de la proposició de Llei en que s'estableixen mesures contra la morositat que va presentar DA els tres consellers generals que formen part del Grup mixt han presentat dotze esmenes al text, que només consta de vuit articles.

Les esmenes, que ha signat Jaume Bartumeu, van adreçades tant a corregir el que es consideren importants errors en els conceptes jurídics com, sobre tot, a intentar afavorir als petits empresaris i als professionals que paradoxalment podrien esdevenir les primeres víctimes del text que s'esmena.

Tant és així que Jaume Bartumeu exposa, en la motivació a l'esmena cinquena, que els grans majoristes proveïdors de béns i serveis serien els beneficiaris principals de la llei però no ho serien la gran majoria dels petits empresaris.

El conseller general de Socialdemocràcia i Progrés posa com a exemple les empreses (poques actualment i en situació d'oligopoli) d'obres públiques que presten serveis a l'Administració i als constructors .

En el redactat de la proposició aquelles empreses sempre estarien protegides i es beneficiarien de la llei però no els seus clients, els contractistes, que construeixen per compte dels clients o consumidors finals.

També és dóna l'exemple d'un majorista amb el qual els empresaris del ram de la construcció hagin forçosament de contractar: el majorista tindria el gaudiment del que es proposa en la llei, mentre que els petits empresaris clients seus quedarien desprotegits davant del consumidor final, que és qui acaba comprant el producte o el servei.

Jaume Bartumeu considera que en certa manera el que succeiria amb aquesta llei "... va en sentit contrari del mecanisme de l'Impost General Indirecte en què, per cascada, l'acaba pagant el consumidor final: entre els empresaris serà el petit i mitjà, col·locat entre el gran empresari majorista de béns o subministrador de serveis i el consumidor, que patirà les conseqüències de la llei."

Un altre aspecte que preocupa als autors de les esmenes és la protecció de les petites empreses nacionals, per això es proposa la supressió d'un apartat de l'article 2 que inclou els negocis celebrats a l'estranger entre empresaris si el deutor té el domicili al Principat d'Andorra.

Si no s'aprova l'esmena consideren que la conseqüència serà: "... que l'empresari domiciliat a Andorra sempre serà desafavorit front a l'empresari estranger. Si l'empresari andorrà ven a un empresari estranger no domiciliat a Andorra, no es beneficia de la llei. En canvi, si ell adquireix a un empresari estranger, aquest darrer es beneficia de la llei."

Tal i com diu el conseller general de Socialdemocràcia i Progrés, normalment "aquest tipus de submissió personal a una llei en funció de la nacionalitat, domicili o residència s'acostuma a introduir de manera a protegir el nacional. Aquí no solament no es protegeix sinó que es penalitza."

Les esmenes també proposen la supressió (esmena sisena) del segon paràgraf de l'article 2 per a eliminar l'exclusió que es fa "de les operacions en les quals intervinguin consumidors."

Es considera que no hi ha cap raó "perquè en la nostra societat tan reduïda i imbricada, hi hagi d'haver dos règims diferents entre empresaris i consumidors."

En motivar l'esmena el conseller Jaume Bartumeu Cassany pregunta:

"per què els consumidors poden negociar el crèdit amb els proveïdors i els empresaris no ho han de poder fer? Per què l'empresari petit hauria

de consentir terminis de pagament al consumidor per a poder vendre i ell ser-ne privat? “

D'altra banda l'esmena dotzena va destinada a la supressió de l'article 6 de la llei que pretén establir unes fortes indemnitzacions en favor dels creditors, a més dels interessos moratoris.

En la motivació de l'esmena el conseller de Socialdemocràcia i Progrés d'Andorra afirma que l'article que es demana suprimir “és absolutament confiscatori i espoliador dels petits i mitjans empresaris.”

Tal i com s'assenyala en la motivació de l'esmena novena –que demana la supressió del segon paràgraf de l'article 3– el que preocupa als consellers generals del Grup parlamentari mixt és que sembla que es volgués “..abocar als petits empresaris a haver de buscar... finançament bancari que haurien de pagar a un tipus prohibitiu per a poder pagar després al proveïdor oligopolístic. Semblaria doncs que els proveïdors en posició de preeminència són els destinataris –i beneficiaris– de la llei.”

En definitiva, aquesta llei no està pensada per afavorir la immensa majoria dels empresaris que compren mercaderies i serveis als proveïdors andorrans o estrangers, i els venen als consumidors, sinó als pocs grans industrials i proveïdors majoristes a l'engròs.

(S'acompanya còpia de lesesmenes entrada al Registre del Consell General el 5 de setembre del 2013 amb el núm. 0656)

Andorra la Vella, 5 de setembre del 2013

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

Grup mixt

CONSELL GENERAL	
REGISTRE D'ENTRADA	
Data d'entrada:	5-9-2013
Hora d'entrada:	11'35h.
Núm:	0656

A la Sindicatura

Jaume Bartumeu Cassany, conseller general, actuant en aquest acte en qualitat de president del Grup parlamentari mixt, d'acord amb el que disposen els articles 92 i 93 del Reglament del Consell General, comparec per davant de la Sindicatura i,

DIC

Que per la present, dins el termini establert en l'Edicte del 21 de juny de 2013, publicat al Butlletí del Consell General núm. 33/2013, passo a formular a la *Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat*, les següents:

ESMENES

Primera - De modificació de l'exposició de motius

Es proposa suprimir el primer i el segon paràgrafs de l'exposició de motius que són del tenor literal següent:

"No existeix a l'ordenament jurídic andorrà cap disposició de dret positiu en la qual es prevegi el termini a partir del qual són exigibles les obligacions de pagament entre empresaris.

Més enllà del què preveu el dret comú sobre aquesta matèria i sobre el que la jurisprudència dels nostres tribunals ha estatuint al respecte, en les actuals circumstàncies de profunda crisi econòmica que afecta a les nostres empreses, i per donar compliment al principi constitucional de seguretat jurídica, es fa necessari establir una normativa clara de la qual

es derivi el termini d'acompliment d'aquelles obligacions pecuniàries i, per tant, el moment en què s'inicia la mora pel que respecta a les obligacions entre empresaris, així com les conseqüències de la mora.”

La supressió aniria acompanyada del nou redactat següent:

“Tot i que l'ordenament jurídic andorrà ja conté les normes de dret positiu sobre la mora del deutor es pretén introduir una innovació segons la qual el venciment de certes obligacions es fixi per llei en una data determinada.

Més enllà del que preveu el dret comú sobre aquesta matèria, i el que la jurisprudència dels tribunals ha estatuit al respecte, en les actuals circumstàncies de profunda crisi econòmica que afecta a les empreses, i amb la finalitat de reforçar el principi constitucional de seguretat jurídica, es fa necessari establir una normativa de la qual es derivi el termini d'acompliment d'aquelles obligacions pecuniàries i, per tant, el moment en què s'inicia la mora pel que respecta a les obligacions entre empresaris, així com les conseqüències de la mora.”

Motivació

L'asseveració liminar del primer paràgraf de l'exposició de motius segons la qual no existeix en l'ordenament jurídic andorrà cap disposició de dret positiu en la qual es prevegi el termini a partir del qual són exigibles les obligacions de pagament dels empresaris, no té cap fonamentació.

Com és sabut, el dret positiu es defineix com el conjunt de regles que en un país donat són efectivament aplicades pels pràctics i els tribunals. Regles originades per les diferents fonts, lleis escrites, costums i la jurisprudència.

En el nostre dret positiu aplicable, el romà i el jurisprudencial de dret privat, (sense distinció entre civil i mercantil) i precisament en ambdós drets amb referència majorment a comerciants, la mora i els interessos moratoris es tracten profusament. Vegi's en el dret romà, el Digest en nombrosos passatges: Llibre 22 i en altres llibres: 12, 32, 39, 45, 46, i 50, que constitueixen norma directament aplicable per imposició de Justinià, així com també les diferents lleis i disposicions dictades per varis emperadors contingudes en el Codi (Llibres 2, 4, 5, 7, i 8), que tracten de la mora, sobre el moment en què s'hi entra, sobre els interessos, etc. Vegi's el Costum, i jurisprudència des de 1975 i 1978 del Tribunal Superior de la Mitra. I, també es pot trobar, en pluralitat de Sentències del Tribunal Superior d'Andorra dels anys 2000, 2003 i subsegüents.

En el nostre dret privat no hi ha distinció entre el dret civil i el dret mercantil. La majoria de les relacions jurídiques entre empresaris no són diferents de les que tenen amb la resta de subjectes de dret privat i entre les d'aquests entre ells. Tots estan sotmesos al que preveu el dret comú amb amplitud de contingut, claredat de conceptes, i fixació del dret en matèria de compliment d'obligacions, del pagament de les obligacions i en particular de la *mora solvendi*. No hi ha

llacuna de dret i els texts romans i de les altres fonts de dret són des de fa dos mil·lennis coneguts i aplicats.

El contingut del dret sobre la *mora solvendi* és avui de tal manera conegut i fixat que ja dóna seguretat jurídica, entesa com el coneixement per part dels operadors del dret vigent en la matèria, i no solament sobre la mora en matèria de pagament de mercaderies i serveis, sinó, més generalment, en la mora en el compliment de les obligacions en general.

L'exposició de motius que esmenem comença amb una errònia idea de buit legal, i proposa d'establir que la mora comença a partir dels 60 dies d'haver estat contreta l'obligació de pagament. Però això és oblidar que ja des de les fonts romanes les obligacions pel pagament de les quals no s'ha previst un termini, es deuen de manera immediata ("*quod sine die debetur statim debetur*" D. 45, 1, 41, 1), i b) que les parts contractants poden pactar amb autonomia de la voluntat els terminis, que llavors *dies interpellat pro homine*.

En definitiva cal constatar que el nostre dret positiu conté un sistema complet sobre la mora. Altra cosa és que el projecte de llei vulgui canviar-lo introduint una innovació segons la qual el venciment de certes obligacions es fixi per llei en una data determinada.

Segona - De modificació de l'exposició de motius

Es proposa suprimir el paràgraf cinquè de l'exposició de motius que és del tenor literal següent:

"En efecte, fins aquest moment, l'única conseqüència de la mora és el deure de pagament de l'interès legal, entès com el preu del diner. En aquesta llei es preveu que la mora comporti que el deutor hagi de pagar el doble del interès legal, com a sanció".

Motivació

En el paràgraf que es proposa suprimir es diu que fins a aquest moment l'única conseqüència de la mora és haver de pagar l'interès legal, entès com a preu del diner, i que a partir de la Llei que es proposa el pagament del doble d'interès legal tindria la qualitat de sanció.

Això és un plantejament equivocat. Tota la doctrina des del dret romà atribueix al creditor de l'obligació la percepció *id quod interest* que es defineix com a la indemnització i compensació de danys i perjudicis. Vegi's entre altres, les Sentències del Tribunal Superior de la Mitra de 15/05/1987 i 06/07/1989.

El resarciment que el creditor obté no és l'interès del diner que no s'ha pogut obtenir, com si fos un préstec de diners, encara que el resarciment sigui calculat com a interès dinerari. I consegüentment el doblament de l'interès legal conserva la mateixa naturalesa jurídica d'indemnització i compensació i mai podria canviar de natura esdevenint una sanció. Les sancions en matèria contractual privada són conceptuades com a penalitats convencionals, cosa que manifestament no és el cas en què està pensant el redactor de la llei, ni té cabuda en el marc conceptual d'aquesta. Per altra part ni cal dir que tampoc es

X

pot prendre l'expressió "sanció" com una sanció administrativa a percebre per l'Administració, cosa que seria totalment disparatada en el context de la proposició de llei.

Tercera - De modificació del sisè paràgraf de l'exposició de motius

Aquest paràgraf és del tenor literal següent:

"D'altra banda, fins aquest moment, ha estat sotmesa a uns procediments especials per fer front a les seves despeses, i que es trobaven recollits a la llei general de les finances públiques de 19 de desembre del 1996, i a la llei 10/2003 del 27 de juny de les finances comunals."

És ben evident que hi manca un subjecte abans del verb "ha estat sotmesa", per la qual cosa es proposa introduir-hi el següent text que, als sols efectes de facilitar la comprensió de l'esmena, s'escriu en negreta:

"... aquest moment, l'administració, tant la general com la comunal, es regeix per uns procediments especials per fer front al pagament de les despeses generades per la contractació de béns, obres i serveis, que es troben recollits a la llei..."

Motivació

L'esmena es planteja per a corregir l'error en la redacció inicial i per a una millor precisió del que sembla que es refereix a l'Administració. Tanmateix hem de dir que l'afirmació segons la qual l'Administració és la que celebra la major part de contractes de quantia important no es troba justificada pel text ni tampoc per cap càlcul ni cap estadística, i a més s'ha de relativitzar amb el fet que la globalitat de la contractació privada és més important que la suma del contractes entre privats i l'Administració. L'afirmació continguda en la proposició de llei és deguda segurament que el redactor de la proposició de llei només té en consideració els contractes administratius i entre aquests el d'obra pública, i perd de vista que l'objecte de la llei que es proposa és d'aplicació a la major part de l'economia andorrana entre empreses.

Quarta - De modificació de l'article 1. Definicions

Es proposa modificar les definicions contingudes en l'article 1 en relació al **Negoci** amb el redactat següent:

- Negoci:
- a) Acord, contracte o conveni amb transcendència econòmica celebrat entre empresaris pel subministrament d'obres, béns i mercaderies o per la prestació de serveis.
 - b) Acord, contracte o conveni amb transcendència econòmica celebrat entre l'Administració i un empresari o professional.

Motivació

Pel que fa a la primera branca de la definició que esmenem, és a dir la "transacció comercial celebrada entre empresaris" considerem que en un text legal les paraules i conceptes s'han d'emprar en llur significació jurídica estricta. En dret, la transacció és un contracte especial pel qual les parts, donant i retenint cadascuna quelcom, posen fi a un litigi nascut o *in fieri*. Pot ser judicial o extrajudicial segons el cas. És evident que la proposició no pot estar referint-se a aquesta espècie de contracte sinó als contractes en general, i més especialment als de venda de mercaderies i prestació de serveis.

Per una altra part la limitació a les "transaccions comercials" denota una redacció tant aproximativa com poc tècnica ja que fa escapar de la llei una gran part de les "transaccions" de l'economia andorrana, a les quals forçosament, per coherència, hauria d'estar pensant la proposició. En efecte en el nostre dret, i així ho té reconegut per jurisprudència constant el Tribunal Superior, el contracte d'obra (arrendament d'obres o *locatio conductio operarum*), és a dir l'activitat pròpia d'un contractista d'obra, construcció d'edificis, etc. no és comercial sinó civil. Amb la conseqüència que totes les relacions entre constructors entre ells, entre constructor i promotor, entre constructor i qualsevol subcontractant artesà i industrial, i tot altre empresari que tingui per objecte l'activitat de bastir/construir/edificar/refer/modificar edificacions, en totes les seves fases, no són transaccions comercials sinó civils i per consegüent escapen a l'objecte de la llei. De semblant manera, els contractes d'arrendament de serveis entre professionals entre si, i entre aquests i els empresaris, tampoc són mercantils o comercials (com tampoc ho són els contractes entre juristes i empresaris, ni els metges, ni els comptables (entre d'altres Sentències del Tribunal Superior de dates 13/10/2000, 27/03/2003, 21/01/1999 (1086), 21/01/1999 (1089), 15/06/1995, 14/05/1998, 26/09/2002, 25/05/1999, 27/03/2003, 17/07/2003.)

De tal manera que els contractes d'obra i els altres contractes civils al·ludits, en no tenir el caràcter comercial no estarien compresos en l'àmbit de la llei, pel que fa als empresaris entre si, mentre que sí estarien compresos quan fossin celebrats entre l'Administració i empresaris privats que tot i no ser compresos en la branca A de la definició, sí que ho són en la branca B.

El redactat del que anomenem com branca B de la definició és també molt deficient i la nostra esmena es fonamenta en què es defineix el negoci = com el negoci entre Administració i un empresari. Cosa que atempta no ja contra els

principis de la redacció de texts legals i jurídics sinó contra les regles bàsiques de la redacció, i més enllà, de la lògica.

En un text legal, a una determinada figura jurídica li ha de correspondre un vocable i un sol i això tant per exigències conceptuais com per la necessitat de congruència en l'ús del vocabulari.

En dret, el mot negoci és polisèmic.

Negoci en l'accepció més planera és un afer o activitat econòmica del qual hom treu profit. Més precisament és una operació de compravenda de béns mobles dels que hom obté guanys. En aquesta darrera accepció el vocable té la connotació de contracte.

L'esmena que proposem esdevé necessària així per introduir claredat i coherència en la llei.

En efecte, del text de la proposta de llei en resulta que es contempen les obligacions pecuniàries derivades d'un contracte entre empresaris.

Vegem-ho: En l'article 1: el negoci és transacció comercial celebrada entre empreses, i s'hi parla d'incompliment de terminis contractuals;

En l'article 3 les nocions de factura, recepció de mercaderies, prestació de serveis, lliurament de béns o serveis, es refereixen necessàriament a contractes de compravenda o de serveis.

En l'article 4 es parla d'obligacions contractuals;

En l'article 7 es parla de les clàusules dels contractes;

En l'article 8 es fa referència a la integració del contracte;

En la Disposició Transitòria es parla de contractes, subcontractació, provisió de béns o serveis.

Amb la qual cosa cal deduir que quan l'article que esmenem utilitza el concepte de "negoci" en realitat deu voler dir contracte. Motiu de pes per acceptar la nostra esmena.

Però també hi ha expressions que poden significar que es contempen supòsits de figures jurídiques no contractuals és a dir obligacions no contractuals que no poden ser altres que extracontractuals. En efecte, en l'article 1 es defineix la morositat com l'incompliment de terminis contractuals o legals de pagament. Aquests darrers poden ser legals perquè els fixi la llei tot i que sigui una relació contractual, o pot ser legal en el sentit d'extracontractual.

D'altra banda el terme "negoci jurídic", terme delicadíssim, ha de ser emprat amb molta cautela.

L'expressió "negoci jurídic" té avui en dret, i de manera acceptada per la comunitat científica jurídica, el significat d'acte o declaració de la voluntat, o acord de voluntats, ordenadament exterioritzada per a perseguir un fi propi autoritzat pel dret, ja sigui en base a tals declaracions en si, ja sigui completades per altres fets i actes. És una noció essencialment *ius privatista* que encaixa molt difícilment en l'àmbit del dret públic, i que va moltíssim més enllà dels contractes.

Aplicant la definició al supòsit que ens ocupa resultarà que qualsevol acte de l'Administració en relació amb un empresari estarà subjecte a aquesta llei, i no solament els contractes, de manera que l'abast de la llei, que entre empresaris privats seria reduït a la contractació de béns i serveis, pel que fa a l'Administració serà tot els fets i actes entre un administrat empresari i l'Administració. Creiem que no pot ser el que contempla el grup promotor de la proposició i per això també formulem l'esmena.

Cinquena - De modificació del paràgraf 1 de l'article 2. Àmbit d'aplicació

Es proposa substituir el paràgraf 1 de l'article 2 pel redactat següent:

"1. Les disposicions d'aquesta llei s'apliquen a tots els pagaments que s'han de fer per:

- a) Contractes, convenis o acords amb transcendència econòmica entre empresaris i d'empresaris amb els clients o consumidors finals.
- b) Contractes, convenis o acords amb transcendència econòmica entre l'Administració i empresaris."

Motivació

El redactat que esmenem de l'apartat a) del paràgraf 1 de l'article 2 inclou els empresaris entre si i empresaris i Administració, segurament perquè ja es deia en l'exposició de motius que s'inclou l'Administració pública perquè no es produeixin distorsions en la cadena de pagaments-contractes entre empresaris.

La proposició es preocupa de fer arribar la cadena cap al que es descriu com el inici de *l'iter* econòmic de la contractació –l'Administració Pública– anteriorment a la qual ja no hi hauria cap altre agent amb qui l'Administració contractaria. Però es deixa sense acabar la cadena en l'altre extrem, quan el darrer empresari "de la cadena" ja no contracti amb altre empresari sinó amb el consumidor, que constitueix necessàriament sempre el fi de la cadena.

D'aquesta manera el darrer empresari de la cadena estarà vinculat amb l'anterior empresari (proveïdor) a qui ha comprat béns i serveis per poder ell mateix elaborar el producte o el servei final que ha de vendre al particular consumidor, i això gravat amb l'interès doble legal a partir dels 60 dies, mentre que ell, al seu torn, no es beneficiarà de la mateixa protecció front al consumidor final.

En definitiva els grans majoristes proveïdors de béns i serveis i els industrials seran els beneficiaris de la llei i no la massa de petits empresaris. Vegi's per exemple les empreses (poques actualment i en situació de oligopoli) d'obres públiques que presten serveis a l'Administració i als constructors. Aquestes seran sempre protegides i es beneficiaran de la llei però no els seus clients, els contractistes, que construeixen per compte dels consumidors. Vegi's per exemple els majoristes proveïdors d'elements de construcció. Per agafar un exemple un proveïdor de components elèctrics que tinguin un gran nombre de representacions a Andorra que els empresaris del ram hagin forçosament de contractar: tal majorista tindria el gaudiment d'allò que es proposa en la llei, mentre que els empresaris en quedarien desprotegits davant del consumidor final, que és qui acaba comprant el producte i el servei.

En certa manera el que succeirà amb aquesta llei va en sentit contrari del mecanisme de l'IGI, en què per cascada l'acaba pagant el consumidor final: entre empresaris serà el petit i mitjà, col·locat entre el gran empresari i el consumidor, que patirà les conseqüències de la llei.

Aquesta llei no està pensada per afavorir la immensa majoria dels empresaris que compren mercaderia i serveis als proveïdors andorrans o estrangers, i els venen als consumidors, sinó als pocs grans industrials i proveïdors majoristes a l'engròs.

Alhora, la nostra esmena proposa la supressió de l'apartat b) del paràgraf 1 de l'article 2 que inclou els "negocis" celebrats a l'estranger entre empresaris si el deutor té el domicili al Principat d'Andorra. La conseqüència és que l'empresari andorrà domiciliat a Andorra sempre serà desfavorit front a l'empresari estranger. Si l'empresari andorrà ven a un empresari estranger no domiciliat a Andorra, no es beneficia de la llei. En canvi si ell adquireix d'un empresari estranger aquest darrer es beneficia de la llei.

Normalment aquest tipus de submissió personal a una llei en funció de la nacionalitat, domicili o residència s'acostuma a introduir de manera a protegir el nacional. Aquí no solament no es protegeix sinó que es penalitza.

Finalment la nostra esmena comporta la supressió de l'apartat c) del paràgraf 1 de l'article 2 perquè entenem que és simplement un total despropòsit. En efecte, els "negocis" que no compleixen els articles 2.1.a i 2.1.b és a dir, els celebrats a l'estranger per persones que no són de l'Administració andorrana ni per empresaris que tinguin domicili a Andorra, és ben poc probable que elegeixin l'aplicació de la llei andorrana. Fins i tot l'elecció podria constituir un frau de llei.

Sisena - De supressió del paràgraf 2 de l'article 2.

Es proposa la supressió del paràgraf 2 de l'article 2 amb la qual cosa, si s'aprova l'esmena caldrà eliminar la xifra 1 en l'actual primer paràgraf, que esdevindria únic, de l'article 2.

Motivació

L'article 2.2.a exclou els pagaments que s'han de realitzar per operacions en les quals intervinguin consumidors. Primerament s'ha de dir que el text introdueix un nou vocable, "operacions", que s'afegeix a transacció, contracte, negoci, obligació, cosa que demostra una confusió de la terminologia i introdueix inseguretats en la comprensió de la llei, en utilitzar-se un autèntic aiguabarreig de conceptes.

En segon lloc l'expressió que "intervinguin" consumidors no és correcta. Els consumidors no intervenen ni deixen d'intervenir, simplement o són part de la contractació o no. L'article 2.1 contempla els empresaris i l'Administració, i ja no estan inclosos els consumidors i per consegüent no és necessari excloure'ls.

No obstant això, com sigui que a l'article 2.1 que –per exclusió– ja deixa fora de l'àmbit personal als consumidors, es menciona als consumidors quant a llur intervenció, aquesta "intervenció" ha de tenir una definició que sempre seria matèria d'interpretació per a conèixer-ne l'abast. Una persona –aquí un consumidor– pot ser part o no ser part d'una contractació, i això constituirà el criteri de la inclusió o exclusió de l'àmbit de la llei. Però emprar l'expressió "intervenir" (mot sense cap connotació tècnico-jurídica precisa en el context), no és admissible.

A banda de les anteriors consideracions no hi ha cap raó, ni l'exposició de motius ho expressa, perquè en la nostra societat, tan reduïda i imbricada, hi hagi d'haver dos règims diferents entre empresaris i consumidors. Sobretot que els empresaris, persona física, són a la vegada empresaris i consumidors amb l'economia d'ambdues facetes imbricada, i difícil de discriminar.

Així hom es pot preguntar ¿Per què els consumidors poden negociar el crèdit amb els proveïdors i els empresaris no ho han de poder fer?. ¿Per què l'empresari petit hauria de consentir terminis de pagament al consumidor per a poder vendre i ell ser-ne privat?.

D'altra banda, la proposició de llei exceptua els pagaments que estiguin sotmesos a procediment de cessació de pagaments i fallida. Aquí també la redacció és totalment impròpia d'un text legal. Els qui poden estar sotmesos a cessació de pagaments o fallida són els comerciants als qui s'aplica el Decret de 4 d'octubre de 1969, no els pagaments. I en matèria de cessació de pagaments i fallides hi ha diverses situacions, ben diferents les unes de les altres, sobre les que es fan, o s'ha de fer, o no s'han fet pagaments tant per part dels cessats i/o fallits com pels administradors en el cas de l'Administració, tant en l'eventual concordat, com pel que fa als creditors privilegiats. Amb diferències de naturalesa jurídica notables entre cada un d'aquests pagaments. La formulació és un total despropòsit que obriria la porta a un importantíssim contenciós. Per això en demanem la supressió.

Setena - De modificació dels apartats a), b), c) i d) del paràgraf 1 de l'article 3.

Es proposa suprimir els mots "sol·licitud de pagament equivalent" en els apartats a), b), c) i d).

Motivació

La noció de factura, element major del que depèn la llei, fins ara no era definida, en la normativa andorrana, com ho és per exemple en l'article L 441-3 del *Code de Commerce* francès i en els articles 237, 289 i connexes del *Code des Impôts*. Ara ho és parcialment, per referència a la nostra normativa fiscal o comptable, i a tal definició caldria fer referència en un text legal. Però la noció de "sol·licitud de pagament" no és equivalent a factura. La segona no és sinònim de la primera ni és subsumible en la mateixa:

- Què és una sol·licitud de pagament?
- Què succeeix si la mercaderia es lliura en diverses partides o fraccions?
- Si els serveis es presten escalonats en el temps?

Si la sol·licitud de pagament és el que s'entén en el nostre dret per "requeriment de pagament" que el creditor adreça al deutor i a partir del qual el deutor entra en *mora solvendi* ja és totalment innecessària la llei. En efecte, sense aquesta proposició de llei, el nostre dret preveu que, per les obligacions que no tenen termini, és a partir del requeriment de pagament que s'entra en mora.

Vuitena - De supressió del apartat d) del paràgraf 1 de l'article 3.

Es proposa suprimir tot l'apartat d) del paràgraf 1 de l'article 3.

Motivació

El supòsit 3.1.d conté una contradicció interna insalvable: la pròpia redacció hauria de comportar que el còmput partís de la data de verificació o acceptació i no del lliurament. El venedor pot lliurar quan vulgui però si legalment o contractualment és la data de l'acceptació de la mercaderia o dels serveis que aquest es considera rebut, no pot incórrer en mora a partir de la data de lliurament.

Novena - De supressió del paràgraf 2 de l'article 3.

Es proposa suprimir el paràgraf 2 de l'article 3.

Motivació

Si el termini de 60 dies es pot escurçar, hi cap la possibilitat i fins i tot la probabilitat que els empresaris, proveïdors potents, en situació d'oligopoli i en general de predominança, podrien imposar als petits empresaris clients un termini de venciment inferior, els quals no podrien demanar i obtenir terminis de finançament més enllà dels 90 dies. Cosa que –sobretot en temps de crisi– no és el millor que pot succeir pels petits i mitjans empresaris (i aquí es podria entendre el perquè en l'article 2.2 es condiona el petit empresari domiciliat a Andorra que si volés acudir a fora per a gaudir d'un termini de finançament superior als 90 dies tampoc podria, i així fos obligat a passar pels proveïdors majoristes predominants d'aquí.)

A part d'això la limitació del crèdit a 90 dies és una mesura totalment impròpia d'una economia en el marc de llibertat d'empresa i mercat. No hi ha cap raó, ni una, perquè sobretot avui que el crèdit bancari és difícil, el crèdit proveïdor no pugui estar a la lliure disposició dels agents econòmics.

És talment com si la motivació del redactor fos abocar als petits empresaris a haver de buscar, i obtenir si poden, finançament bancari que haurien de pagar a un tipus avui prohibitiu per a poder pagar després al proveïdor oligopolístic? Semblaria doncs que els proveïdors en posició de preeminència són els destinataris –i beneficiaris– de la llei.

Desena - De modificació del segon paràgraf de l'article 4 i addició d'un nou paràgraf.

Es proposa modificar el segon paràgraf de l'article 4, addicionant-hi un nou paràgraf amb el text següent:

“El deutor no ha de pagar els interessos establerts en l'article següent si s'estableix una *compensatio morae* o una novació.

El comprador deutor també pot beneficiar-se de l'interès moratori quan el seu proveïdor hagi cobrat per anticipació i entri en mora d'entregar-li la prestació contractada.”

Motivació

No és admissible que el deutor només pugui escapar de l'efecte de la mora en el cas que el retard no li sigui imputable, deixant així de banda tots els altres casos en què pot escapar de l'interès moratori com per exemple de la *compensatio morae*, la novació, etc. I no solament escapar dels efectes sinó beneficiar-se ell mateix de l'interès moratori quan el proveïdor hagi cobrat per anticipació i entri en mora d'entregar al comprador la prestació contractada.

Onzena - De modificació de l'article 5.

Es proposa modificar el text de l'article 5 substituïnt-lo pel redactat següent:

"La mora del deutor, sigui empresari o consumidor final, comporta que sobre la quantitat deguda es generi l'interès igual el doble de l'interès legal vigent."

Motivació

En l'article 5 l'interès es fixa en el doble de l'interès legal al moment que es produeix la mora. D'una banda l'expressió no és adequada: la mora no es produeix en un moment, sinó que neix (s'entra en) en un moment i acaba en un moment. És entre ambdós moments que la mora produeix el seu efecte. Al moment de néixer l'interès legal pot estar en un determinat tipus i variar successivament fins a la fi de la situació morosa. Tal com es fa amb l'interès legal, durant la mora aquesta està subjecta a la evolució dels interessos, i no és estàtica com es pretén en la llei.

Avui l'interès legal està en 1% anyal, el doble és de 2%. Ha arribat a estar més baix però també més alt, amb magnituds de 8%.

El petit i mitjà empresari, que és el destinatari de la llei (víctima es podria dir) que no pogués atendre el pagament a temps estaria sotmès a un interès de percentatge important tot i que pel seu client final –el consumidor– no correria l'interès, i encara no doble sinó senzill, sinó a partir de la contesta a la demanda judicial, a fer efectiu al moment de l'execució de la Sentència, moment molt més llunyà en el temps.

Hi haurà doncs una situació de total discriminació i injustícia entre el petit electricista, el petit venedor d'electrodomèstics, el petit ebenista-fuster que respectivament faci una instal·lació en un xalet, o vengui la cuina d'un pis o fabriqui uns mobles a mida pel consumidor. Ell haurà de pagar al proveïdor majorista, importador d'elements elèctrics de cuines i de finestres etc., en 60 dies o menys. I si no ho fa haurà de suportar el doble de l'interès legal. Però pel seu costat, si el consumidor no el paga a temps, només podrà rebre l'interès legal simple i això no pas a partir dels 60 dies o menys sinó el dia en què –en un judici– es contesti la demanda.

Dotzena - De supressió de l'article 6. Indemnització.

Es proposa suprimir l'article 6.

Motivació

En l'article 6 apareix una disposició totalment fora de lloc. En matèria de danys i perjudicis, contractuals com extra-contractuals, el nostre dret és complert i dintre d'una sistemàtica multiseular en totes les seves fonts perquè no necessiti una clàusula com aquesta, que constitueix una mena "d'ocurrència" jurídica.

Tots els creditors d'obligacions tenen dret a reclamar, des dels temps romans, danys i perjudicis. La mora, és a dir el retard, és el que s'indemnitza amb l'interès legal (o el doble en la proposició de llei). Aquí es pretén multiplicar la indemnització amb un percentatge del 15%.

Fonamentem, així la nostra esmena de supressió en tres arguments principals:

1r.- D'una part la posició de l'empresari creditor que recolzant-se en aquella llei reclami fora de judici no pot ser superior a la del qui reclama en judici, utilitzant advocats, procuradors, pèrits i sotmetent-se a l'apreciació de la jurisdicció tant sobre la procedència de la reclamació de costes com de l'import de les mateixes. Hi haurà una quàdruple discriminació:

- a) Entre els empresaris grossos que podran reclamar als petits aquesta indemnització suplementària i els empresaris petits que no podran reclamar-lo als seus clients consumidors finals.
- b) Entre empresaris i no empresaris, la resta de persones privades que no són empresaris, la immensa majoria de la població no podrà beneficiar-se d'aquesta clàusula que beneficia als empresaris (i no a tots).
- c) Entre les reclamacions que tenen origen en obligacions contractuals i les que tenen origen en obligacions extracontractuals.
- d) Entre els que reclamin per la via extrajudicial podent així pretendre obtenir el 15% d'indemnització per aquesta via a afegir a la que després podrien pretendre obtenir per via de costes en la reclamació judicial i aquells que vagin directament a la judicial que només tindran dret a les costes judicials.

2n.- D'altra part la formulació de l'article comporta que per les reclamacions inferiors a 30.000 Euros, el percentatge de 15% ja de per si altíssim (i afegit a l'interès moratori) pugui ésser superior i sense límit. Tot el que és absolutament confiscatori i espoliador pels petits i mitjans empresaris.

3r.- Per fi s'obre una porta a tota mena d'abusos i a la "picaresca" i "inventiva" per a pretendre justificar pseudocostos.

Quan a més de l'interès moratori el deutor causa al creditor altres danys i perjudicis, ja és suficient el nostre dret perquè es pugui obtenir indemnització sense necessitat de l'adopció d'una norma com la que esmenem.

En els termes precedents queden formulades les esmenes a la *Proposició de llei en què s'estableixen mesures contra la morositat*.

Andorra la Vella, 5 de setembre del 2013

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping loops and curves, characteristic of a cursive or semi-cursive style.

Jaume Bartumeu Cassany
President